

Expertadvies verwijderen standaarden

Aan:	Forum Standaardisatie
Van:	Lost Lemon
Datum:	29 november 2023
Versie:	1.1
Versiewijziging 1.1 (22 december 2023):	correctie aanvullende adviezen (niet meer specificeren van belanghebbende partijen) (H. 5) toevoegen aanvullend advies (onderzoek naar basiscriterium) (H.5)
Bijlagen:	n.v.t.

1 Advies

De experts die betrokken waren bij het expertonderzoek, adviseren om de volgende standaarden niet meer aan te bevelen aan de overheid en deze te verwijderen van de lijst aanbevolen standaarden:

- toewijzing netwerkadressen [DHCP](#)
- netwerkcommunicatie [DNS](#)
- declaratieverkeer zorgverzekeraars en zorgverleners [EI-Standaarden](#)
- webcommunicatie [HTTP](#)
- printen via een netwerk [IPP](#)
- verzenden van binaire data naar en van webservices [MTOM](#)
- register voor webservices [UDDI](#)

De experts hebben de volgende standaarden getoetst en adviseren om deze onderstaande standaarden te blijven aanbevelen aan de overheid en deze **niet** te verwijderen van de lijst aanbevolen standaarden:

- delen en bewerken van documenten [WebDav](#)
- delen en bewerken van kalendergegevens [CalDAV](#)
- e-mail synchronisatie [IMAP](#)
- communicatie via IP [SIP](#)

Het Forum Standaardisatie voert onderhoud uit op de lijst aanbevolen standaarden. Het gaat om standaarden die op de lijst geen toegevoegde waarde meer hebben. Forum Standaardisatie toetst in een gecombineerde toetsingsprocedure om elf standaarden van de lijst aanbevolen standaarden niet meer aan te bevelen aan de overheid. Het betreft de standaarden CalDAV, DHCP, DNS, EI Standaarden, http, IMAP, IPP, MTOM, SIP, UDDI, WebDav.

In de rest van dit document worden bovenstaande adviezen per standaard nader onderbouwd. Hoofdstuk 2 beschrijft het proces waarmee dit advies tot stand kwam, alsmede de vervolgstappen. Hoofdstuk 3 geeft de samenstelling van de expertgroep weer. Hoofdstuk 4 geeft een korte uitleg van het nut en de werking van de standaarden en documenteert hoe de experts de standaard beoordelen tegen de criteria voor opname op de lijst.

Tenslotte geeft hoofdstuk 5 een aantal aanvullende adviezen van de experts aan het Forum Standaardisatie en het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) die voortgekomen zijn uit de expertconsultatie.

2 Betrokkenen en proces

In de vergadering van het Forum Standaardisatie van 20 april 2022 presenteerde Paul Dam van Lex Digitalis de conclusies van zijn [onderzoek](#) naar de doorontwikkelingen van de 'pas toe of leg uit'-lijst en de lijst aanbevolen open standaarden. Hieruit kwam een aantal adviezen voort dat het Forum Standaardisatie in de vergadering van 20 april 2022 onderschreef. Een van de adviezen was om een actiever onderhoud te plegen op de lijst aanbevolen standaarden en standaarden te verwijderen die op de lijst geen toegevoegde waarde meer hebben.

Bureau Forum Standaardisatie identificeerde daarop de standaarden die in aanmerking komen ter verwijdering. Hiervoor hanteerde het Bureau dezelfde criteria die in de intakes (basiscriteria) en toetsingsprocedures (inhoudelijke hoofdcriteria) gebruikt worden. Als een standaard op de lijst niet (meer) aan één of meer van deze criteria lijkt te voldoen, komt deze in aanmerking voor een verwijderingsprocedure.

De Stuurgroep Open Standaarden besprak de conceptlijst verwijderbare standaarden op 17 november 2022 en daarna volgde een schriftelijke commentaarronde onder de leden van het Forum Standaardisatie die tot 17 januari 2023 duurde.

In de vergadering van het Forum Standaardisatie van 8 februari 2023 is de leden van het Forum Standaardisatie gevraagd om de [lijst standaarden ter verwijdering](#) te bespreken en vast te stellen.

Hierop volgend heeft de procedurebegeleider in overleg met de indiener en Bureau Forum Standaardisatie een expertgroep samengesteld en een voorzitter aangesteld.

De leden van de expertgroep hebben een voorbereidingsdossier gekregen dat is samengesteld met informatie uit het voorbereidend onderzoek van het Bureau Forum Standaardisatie en procedurebegeleider Lost Lemon. Voorafgaand aan de expertbijeenkomst

heeft de expertgroep dit voorbereidingsdossier doorgenomen en aandachtspunten geïdentificeerd.

De expertgroep is op 31 augustus 2023 bijeengekomen om de bevindingen in het algemeen en de geïdentificeerde aandachtspunten in het bijzonder te bespreken. Dit expertadvies geeft de uitkomst van de expertgroep weer.

Het Bureau Forum Standaardisatie publiceert dit expertadvies ter openbare consultatie op internetconsultatie.nl van 30 november 2023 tot 15 januari 2024. Gedurende deze consultatieperiode kan iedereen op het expertadvies reageren. Na afsluiting van de openbare consultatie koppelt het Bureau Forum Standaardisatie de reacties terug aan de expertgroep. Indien nodig kan dit aanleiding geven tot een aanvullend expertonderzoek.

Het Forum Standaardisatie formuleert op basis van het expertadvies, reacties uit de openbare consultatie en inzichten van de leden van het Forum Standaardisatie zelf een advies aan het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO). Het OBDO besluit om het advies wel of niet over te nemen.

(naschrift 22 december 2023: het aanvullende advies (onderzoek naar basiscriterium) uit de expertgroep is abusievelijk niet overgenomen in de publicatie van het expertadvies van 29 november 2023; deze versie 1.1 van het expertadvies herstelt deze omissie)

3 Samenstelling van de expertgroep

Forum Standaardisatie streeft naar een representatieve expertgroep met een evenwichtige publiek-private vertegenwoordiging van (toekomstige) gebruikers, leveranciers, wetenschappers en andere belanghebbenden. De expertgroep heeft een onafhankelijk voorzitter die de expertbijeenkomst leidt.

Aan de expertbijeenkomst hebben deelgenomen:

- Maarten Aertsen, NLnet Labs
- Paul Dekkers, SURF
- Arnoud Quanjer, VNG
- Hans Sinnige, RINIS

Een schriftelijke bijdrage is geleverd door:

- Evert Dekkers, Ketenbureau i-Sociaal Domein
- Dirk Linden, Kennisnet
- Martin van der Plas, Logius
- Remo van Rest, ZIN

Arjen Brien en Marieke Doorenbosch, beide adviseur bij Lost Lemon, hebben de procedure in opdracht van het Bureau Forum Standaardisatie begeleid.

Hans Laagland en Han Zuidweg van het Bureau Forum Standaardisatie waren als toehoorder bij de expertbijeenkomst aanwezig.

4 Toetsing op basis- en inhoudelijke criteria

Een standaard moet aan een aantal basiscriteria en inhoudelijke criteria voldoen om op de lijst open standaarden te staan. Voor het verwijderen van de elf standaarden van de lijst open standaarden is gekeken naar de basiscriteria en de inhoudelijke criteria. De basiscriteria zijn criteria waaraan een standaard moet voldoen om te bepalen of de standaard in aanmerking komt voor plaatsing op de lijst open standaarden. De vier inhoudelijke hoofdcriteria toetsen of een standaard geschikt is om te verplichten of aan te bevelen aan de overheid. Deze criteria zijn gebruikt in dit expertadvies om te bepalen of een standaard in aanmerking komt voor verwijdering van de lijst aanbevolen standaarden. De volgende criteria zijn behandeld:

Basiscriteria:

1. Is de standaard toepasbaar voor elektronische gegevensuitwisseling tussen en met (semi-)overheidsorganisaties?
2. Is het beoogde werkingsgebied van de standaard substantieel breed om bij te dragen aan de interoperabiliteit van de (semi-)overheid?
3. Lost de standaard een bestaand interoperabiliteitsprobleem op en voorkomt de standaard leveranciersafhankelijkheid?
4. Is de standaard niet reeds wettelijk verplicht?

Inhoudelijke criteria:

1. **Toegevoegde waarde:** wegen de interoperabiliteitswinst en andere voordelen van adoptie van de standaard overheidsbreed en maatschappelijk op tegen de risico's en nadelen?
2. **Draagvlak:** hebben aanbieders en gebruikers voldoende positieve ervaring met de standaard?
3. **Open Standaardisatieproces:** Hebben aanbieders en gebruikers voldoende positieve ervaring met de standaard?
4. **Opname op de lijst bevordert adoptie:** Is opname op de lijst een geschikt middel om de adoptie van de standaard te bevorderen?

Ieder van deze hoofdcriteria heeft deelcriteria die beschreven staan in de [Handleiding toetsingsprocedure en criteria](#). Dit hoofdstuk beschrijft per standaard per criterium het resultaat van de toetsing.

4.1 WebDAV

4.1.1 Over de standaard

[Web Distributed Authoring and Versioning](#) (WebDAV) wordt toegepast voor het delen en bewerken van documenten en mappen over HTTPS. WebDAV maakt het mogelijk op afstand (over HTTPS) de eigenschappen van een document, de locatie van een document op een server, en de inhoud van een document te bewerken en documenten aan te maken en te verwijderen, zoals bijvoorbeeld in een *web-based* document management systeem. Ook

maakt WebDAV het mogelijk mappen en bestanden met elkaar te delen. WebDAV is een uitbreiding op het Hypertext Transfer Protocol (HTTPS).

4.1.2 Beoordeling expert

De volgende criteria zijn behandeld:

- **Toegevoegde waarde:** als argument om WebDAV te verwijderen heeft het Bureau van het Forum Standaardisatie aangevoerd dat de standaard inmiddels is ingehaald door modernere technologie en lastig is te implementeren.

De experts zijn het hier niet mee eens. WebDAV is weliswaar lastig te implementeren, maar er is geen open alternatief voor WebDAV. WebDAV is met name nuttig als open standaard in geval een organisatie voor een *exit* kiest bij een *proprietary* cloudprovider. WebDAV fungeert dan als een open *exit*-protocol. WebDAV wordt nog steeds breed gebruikt en (deels) overlappende industriestandaarden zoals de S3 API zijn *proprietary*. NFS, FTP en Rsync hebben als *non-proprietary* standaarden weliswaar deels overlap met WebDAV, maar het functionele toepassingsgebied van deze standaarden ligt te ver uit elkaar. Het voorstel van de experts is om het functioneel toepassingsgebied van WebDAV aan te passen, zodat er geen overlap meer is met de standaard FTP, die ook op de lijst aanbevolen standaarden staat.

- **Draagvlak:** als mogelijk argument om WebDAV te verwijderen heeft het Bureau aangevoerd dat de standaard verouderd is, al wordt hij nog wel toegepast.

De experts zijn het hier niet mee eens. WebDAV wordt nog steeds breed gebruikt en heeft voldoende draagvlak.

Conclusie: De experts adviseren WebDAV **niet** te verwijderen van de lijst aanbevolen standaarden.

4.2 CalDAV

4.2.1 Over de standaard

[Calendar extensions to WebDAV \(CalDAV\)](#) wordt toegepast voor het delen en bewerken van kalendergegevens (in iCalendar-formaat), indien direct over HTTPS gewerkt wordt. CalDAV specificeert een manier voor toegang, bewerken en het delen van agenda-informatie en het plannen in agenda's, voortbouwend op het iCalendar-format. CalDAV is een uitbreiding van WebDAV (zie paragraaf 4.1). Aangezien het een profiel is op WebDAV staan ze gezamenlijk op de lijst aanbevolen standaarden.

4.2.2 Beoordeling expert

De experts bespraken alleen de vier **basiscriteria** (zie introductie bij hoofdstuk 4) waaraan een standaard moet voldoen om te bepalen of de standaard in aanmerking komt voor plaatsing op de lijst open standaarden.

Als argument om CalDAV te verwijderen heeft het Bureau Forum Standaardisatie aangevoerd dat deze standaard voornamelijk binnen organisaties gebruikt wordt. Voor zover de standaard over de grenzen van organisaties gebruikt wordt, is het toepassingsgebied te nauw (basiscriterium).

Experts zijn het hier niet mee eens. Het is belangrijk om tussen cloudproviders mail- en kalenderdata te kunnen migreren/uitwisselen en CalDAV is een open standaard waarmee dat kan. Het komt bijvoorbeeld voor dat een overheidsorganisatie met een rol als ICT-dienstverlener op basis van deze standaard diensten levert aan een andere overheidsorganisatie, waarbij de uitwisseling van agendagegevens noodzakelijk is. Tevens moeten overheden een *fall back* scenario hebben om agendagegevens te kunnen delen met burgers, in geval van een *exit* bij een *proprietary* cloudprovider. Door een open alternatief aan te bevelen (of te verplichten) kunnen overheden proberen druk te leggen op leveranciers om hun leveranciersdiensten meer open te maken of te laten werken met open standaarden. Een aantal experts beveelt aan om CalDAV te verplichten aan overheden ('pas toe of leg uit'-verplichting) en op de 'pas toe of leg uit'-lijst te plaatsen. De andere experts zouden geen bezwaar hebben als de standaard verwijderd wordt, maar begrijpen de argumenten waarom CalDAV op de lijst zou moeten blijven staan.

Conclusie: De experts adviseren CalDAV **niet** te verwijderen van de lijst aanbevolen standaarden.

4.3 DHCP

4.3.1 Over de standaard

[Dynamic Host Configuration Protocol \(DHCP\)](#) maakt het mogelijk om automatisch netwerkadressen toe te wijzen aan *hosts* en maakt het bijvoorbeeld ook mogelijk om de netwerkadressen van DNS server mee te sturen. Het DHCP protocol specificeert een *framework* dat het mogelijk maakt om configuratie-informatie door te sturen naar *hosts* op een TCP/IP netwerk.

4.3.2 Beoordeling expert

De experts bespraken alleen de vier **basiscriteria** (zie introductie bij hoofdstuk 4) waaraan een standaard moet voldoen om te bepalen of de standaard in aanmerking komt voor plaatsing op de lijst open standaarden.

Als argument om DHCP te verwijderen van de lijst aanbevolen standaarden heeft het Bureau Forum Standaardisatie als argument aangevoerd dat de standaard op een laag niveau in de communicatiestack werkt en die niet over de grenzen van organisaties heen gebruikt wordt. Daardoor valt hij buiten de scope van de lijst open standaarden (basiscriterium).

De experts zijn het hiermee eens. Bovendien is er geen adoptiestimulering meer nodig, omdat er in de praktijk geen alternatief is voor deze standaard.

Conclusie: de experts adviseren DHCP **wel** te verwijderen van de lijst aanbevolen standaarden.

4.4 DNS

4.4.1 Over de standaard

[Domain Name System \(DNS\)](#) maakt het mogelijk dat URL's op de achtergrond vertaald worden naar ip-adressen zodat *hosts* op het netwerk elkaar kunnen vinden, zonder dat de gebruiker ziet welk ip-adres er gekoppeld is aan een URL.

4.4.2 Beoordeling expert

De experts bespraken alleen het inhoudelijk criterium '**toegevoegde waarde**' (zie introductie bij hoofdstuk 4).

Als argument om DNS van de lijst aanbevolen standaarden te verwijderen het Bureau Forum Standardisatie aangevoerd dat handhaven van DNS op de lijst aanbevolen standaarden een verwarrend signaal geeft. DNS is geen standaard, maar bestaat uit een collectie standaarden die in feite een gedistribueerde applicatie vormen. DNSSEC is een uitbreiding van DNS en staat op de 'pas toe of leg uit'-lijst als verplichte standaard. Gebruikers zouden kunnen denken dat DNSSEC weliswaar verplicht is, maar dat DNS ook nog aanbevolen wordt en dus ook nog gebruikt mag worden. De specificaties van DNSSEC verwijzen bovendien al normatief naar de relevante specificaties van DNS, waardoor handhaving van DNS op de lijst onnodig is.

De experts zijn het hiermee eens. DNSSEC staat op de 'pas toe of leg uit'-lijst en het zou daarom een verkeerd signaal geven om DNS op de lijst aanbevolen standaarden te houden.

Conclusie: de experts adviseren DNS **wel** te verwijderen van de lijst aanbevolen standaarden.

4.5 EI-Standaarden

4.5.1 Over de standaarden

[Externe Integratiestandaarden](#) (EI) is een set declaratieberichten en bijbehorende retourberichten ten behoeve van het declaratieverkeer tussen zorgverzekeraars en zorgverleners in het kader van de zorgverzekeringswet. Het gaat om semantische standaarden. Een EI-standaard bestaat uit een standaardbeschrijving en berichtspecificaties. Voorbeelden van EI-berichten zijn: indicatiebesluitbericht, zorgtoewijzingbericht, melding aanvangzorgbericht en mutatie-/eindezorgbericht.

4.5.2 Beoordeling expert

De volgende criteria zijn behandeld:

- **Basiscriteria:** EI-Standaarden is een collectie standaarden voor het Zorgdomein die sinds 2009 op de lijst aanbevolen standaarden staat. Destijds was de gedachte dat de standaard ook sector-overstijgend gebruikt kan worden, maar er zijn geen gevallen van sector-overstijgend gebruik bekend.

De experts zijn het hiermee eens. De EI-standaarden worden niet sector-overschrijdend gebruikt. Het is ook niet mogelijk om een EI-standaard breder in te zetten dan een specifiek deel van het Zorgdomein.

- **Opname op de lijst bevordert adoptie:** Adoptiebevordering is niet meer nodig, omdat het gebruik van deze standaard wordt afgedwongen via andere wegen in de Zorgsector. Dit wordt ondersteund door de experts.
- **Toegevoegde waarde:** De EI-standaarden zijn nog steeds actueel. Ook worden de verschillende berichten breder gebruikt dan alleen de Wet langdurige zorg (Wlz). (bijvoorbeeld de JW321 is het declaratiebericht voor gebruik binnen de Jeugdwet). Desalniettemin zijn de standaarden voor zeer specifiek toepassingsgebied en wordt het gebruik ervan al via andere wegen afgedwongen. Opname als aanbevolen standaard is daarom niet nodig.

Conclusie: de experts de EI-standaarden **wel** te verwijderen van de lijst aanbevolen standaarden.

4.6 HTTP

4.6.1 Over de standaard

[Hypertext Transfer Protocol \(HTTP\)](#) is de standaard die communicatie tussen een webcliënt (zoals een browser) en een webserver (een website) mogelijk maakt. De standaard beschrijft welke verzoeken de cliënt aan de server kan sturen, en welke antwoorden de server kan teruggeven.

Inmiddels wordt HTTP ook voor veel andere doeleinden gebruikt dan alleen voor de communicatie van een browser met een website. Zo wordt HTTP gebruikt bij de implementatie van Web Services en REST APIs, en ook als basis voor applicatiestandaarden zoals WebDAV (zie paragraaf 4.1).

4.6.2 Beoordeling expert

De experts bespraken alleen de vier **basiscriteria** (zie introductie bij hoofdstuk 4) waaraan een standaard moet voldoen om te bepalen of de standaard in aanmerking komt voor plaatsing op de lijst open standaarden.

Als argument om HTTP van de lijst aanbevolen standaard te verwijderen heeft het Bureau Forum Standaardisatie aangevoerd dat de veilige variant HTTPS op de 'pas toe of leg uit'-lijst staat en per 1 juli 2023 wettelijk verplicht is door de Wet digitale overheid voor beveiligen van publiek toegankelijke websites en webapplicaties. Handhaven van HTTP op de lijst aanbevolen standaarden geeft een verwarrend signaal. Gebruikers zouden kunnen denken dat het Forum Standaardisatie HTTP blijft aanbevelen ondanks de wettelijke verplichting voor HTTPS. De specificatie van HTTPS verwijst al normatief naar HTTP, waardoor handhaving van HTTP op de lijst onnodig is (basis criterium).

De experts zijn het hiermee eens. Het behouden van HTTP op de lijst aanbevolen standaarden zou een verkeerd signaal geven.

Conclusie: de experts adviseren HTTP **wel** te verwijderen van de lijst aanbevolen standaarden.

4.7 IMAP

4.7.1 Over de standaard

De [Internet Message Access Protocol \(IMAP\)](#) standaard beschrijft een protocol voor het synchroniseren van e-mail tussen een e-mailserver en eindgebruikers e-mailapplicatie. E-mail wordt daarbij niet van de server geladen naar de eindgebruikersapplicatie (zoals bij het protocol POP3) maar blijft op de server aanwezig. Hierdoor is het mogelijk om berichten te verwijderen, bekijken en organiseren vanaf iedere locatie. IMAP wordt vaak in zakelijke omgevingen gebruikt in combinatie met het protocol SMTP, dat zorgt voor de verzending en ontvangen van e-mail over het internet.

4.7.2 Beoordeling expert

De experts bespraken alleen de vier **basiscriteria** (zie introductie bij hoofdstuk 4) waaraan een standaard moet voldoen om te bepalen of de standaard in aanmerking komt voor plaatsing op de lijst open standaarden.

Als argument om IMAP van de lijst aanbevolen standaard te verwijderen heeft het Bureau Forum Standaardisatie aangevoerd dat IMAP voornamelijk binnen organisaties gebruikt wordt. De standaard valt daarom strikt genomen buiten de scope van de lijst open standaarden (basiscriterium).

De aanwezige experts zijn het hier niet mee eens. IMAP is de enige open standaard die je kunt gebruiken om je e-mails te verplaatsen van één commerciële e-mail provider naar een ander, als je wilt overstappen. Bij behoud van IMAP op de lijst aanbevolen standaarden worden leveranciers verplicht deze standaard te blijven ondersteunen. IMAP wordt nu nog ondersteund door vrijwel alle grote e-mail providers. Door IMAP van de lijst te verwijderen, zou Forum Standaardisatie een signaal kunnen geven dat IMAP geen meerwaarde heeft om leveranciersafhankelijkheid te ondersteunen. De experts vinden dat Forum Standaardisatie moet vermijden een dergelijk signaal te geven.

Een aantal van de aanwezige experts adviseren om IMAP aan te bieden om in procedure genomen te worden om te verplichten aan de overheid via plaatsing op de 'pas toe of leg uit'-lijst, omdat dit de enige open standaard is voor synchronisatie van e-mail. Zeker nu grote marktpartijen steeds meer e-mailverkeer afhandelen vindt men het belangrijk dat een open standaard verplicht wordt.

Conclusie: de experts adviseren IMAP **niet** te verwijderen van de lijst aanbevolen standaarden.

4.8 IPP

4.8.1 Over de standaard

Het [Internet Printing Protocol \(IPP\)](#) zorgt ervoor dat een printserver kan communiceren met verschillende cliënten (meestal desktop en laptop computers) waardoor printen via een netwerk mogelijk wordt. Printopdrachten worden naar een server gestuurd en het protocol maakt het mogelijk om verschillende administratieve taken uit te voeren zoals wachttijd van de printopdracht of het annuleren van een printopdracht. De standaard is IP-gebaseerd en kan via een lokaalnetwerk of via het internet worden uitgevoerd. IPP ondersteunt tevens toegangsbeheer, verificatie en codering waardoor het mogelijk is om veilig te printen.

4.8.2 Beoordeling expert

De experts bespraken alleen de vier **basiscriteria** (zie introductie bij hoofdstuk 4) waaraan een standaard moet voldoen om te bepalen of de standaard in aanmerking komt voor plaatsing op de lijst open standaarden.

Als argument om IPP van de lijst aanbevolen standaard te verwijderen heeft het Bureau Forum Standaardisatie aangevoerd dat IPP een standaard is voor het printen over een netwerk en alleen binnen organisaties gebruikt wordt. Daardoor valt IPP buiten de scope van de lijst aanbevolen standaarden (basiscriterium).

De experts zijn het hiermee eens. Als je binnen je organisatie geen IPP meer wilt gebruiken, heeft dat geen gevolgen voor andere organisaties.

Conclusie: de experts adviseren IPP **wel** te verwijderen van de lijst aanbevolen standaarden.

4.9 MTOM

4.9.1 Over de standaard

[Message Transmission Optimization Mechanism \(MTOM\)](#) is een methode om op efficiënte wijze binaire data naar en van webservices te versturen. MTOM wordt gebruikt voor het efficiënt verzenden van grote hoeveelheden data (bijvoorbeeld *attachments*) in SOAP-berichten. MTOM wordt bijvoorbeeld gebruikt in [Digikoppeling](#) in combinatie met WUS, in de online registratie bij KvK, en het Aktenverkeer met Notarissen. WUS is een acroniem voor WSDL, UDDI en SOAP; daarmee wordt een familie van internationale standaarden van OASIS en W3C bedoeld. Hiernaast wordt verwacht dat het uitwisselen van gegevens met overheidsorganisaties nog meer relevant wordt wanneer brondocumenten worden uitgewisseld tussen basisregistraties.

4.9.2 Beoordeling expert

De experts bespraken alleen het inhoudelijk criterium '**toegevoegde waarde**' (zie introductie bij hoofdstuk 4).

Als argument om MTOM van de lijst aanbevolen standaarden te verwijderen heeft het Bureau Forum Standaardisatie aangevoerd dat het gebruik van MTOM via DigiKoppeling al verplicht is voor toepassingen waar deze standaard relevant is. MTOM hoeft daarom niet apart op de lijst aanbevolen standaarden te staan. Als beheerder van DigiKoppeling ziet Logius geen bezwaar om MTOM niet meer aan te bevelen.

De experts zijn het hiermee eens.

Conclusie: de experts adviseren MTOM **wel** te verwijderen van de lijst aanbevolen standaarden.

4.10 SIP

4.10.1 Over de standaard

Het [Session Initiation Protocol \(SIP\)](#) wordt gebruikt voor telefoongesprekken over het internet, multimedia distributie en multimedia uitzendingen. In de praktijk wordt deze standaard veel gebruikt voor VOIP (Voice over IP) applicaties, oftewel bellen over het internet. SIP wordt gebruikt voor het opzetten, aanpassen en afsluiten van mediasessies met één of meerdere deelnemers. SIP gebruikt net als HTTP tekstboodschappen tussen cliënten en servers, en de structuur van deze boodschappen lijkt ook op die van HTTP. De standaard is qua toepassingen vergelijkbaar met H.323 (standaard voor multimedia-communicatie).

4.10.2 Beoordeling expert

De experts bespraken alleen het inhoudelijk criterium '**toegevoegde waarde**' (zie introductie bij hoofdstuk 4).

Als argument om SIP van de lijst aanbevolen standaarden te verwijderen heeft het Bureau Forum Standaardisatie aangevoerd dat het functioneel toepassingsgebied van SIP overlapt met dat van [WebRTC](#) (Web Real-Time Communication), dat ook op de lijst aanbevolen standaarden staat. Van deze twee is WebRTC de modernere standaard die volgens *peer-to-peer* principe werkt en minder sterk op telecommunicatie georiënteerd is. Daarom is het advies om WebRTC op de lijst te laten staan en SIP eraf te halen.

Experts zijn het niet eens met bovengenoemde argumenten. WebRTC en SIP hebben verschillende functionaliteit en niet hetzelfde toepassingsgebied. Je moet SIP vooral uitvragen als je een internet-telefoniesysteem gaat aanschaffen dat gekoppeld moet worden aan telefoondiensten van andere organisaties en hun leveranciers, en aan het openbare telefoonnet. WebRTC wordt het meest gebruikt voor audiogesprekken die vanuit de browser en direct tussen eindgebruikers opgezet worden. Door het functioneel toepassingsgebied aan te scherpen vervalt de overlap met WebRTC.

De experts stellen vast dat SIP deels verdrongen is door *proprietary* systemen voor telefoneren en videobellen over het internet. In geval van een *exit* bij een *proprietary* leverancier is het juist daarom nuttig om een open standaard als alternatief beschikbaar te hebben. Daarom adviseren experts SIP te behouden op de lijst aanbevolen standaarden.

Conclusie: de experts adviseren SIP **niet** te verwijderen van de lijst aanbevolen standaarden, en daarbij het functioneel toepassingsgebied van SIP aan te scherpen.

4.11 UDDI

4.11.1 Over de standaard

[Universal Description, Discovery, and Integration \(UDDI\)](#) is een open standaard voor een register van webservices. UDDI maakt het mogelijk voor organisaties om webservices (applicaties die via het web toegankelijk zijn) te publiceren en te zoeken. UDDI beschrijft webservices in een op XML gebaseerd, machine leesbaar formaat. Daardoor kan een client applicatie inzien hoe de webservice moet worden aangeroepen, en wat de structuur is van de data die terug wordt geleverd. UDDI ondersteunt alleen de publicatie- en zoekfunctie, niet de protocollen voor het gebruik van de webservices zelf.

4.11.2 Beoordeling expert

De experts bespraken alleen het inhoudelijk criterium '**toegevoegde waarde**' (zie introductie bij hoofdstuk 4).

Als argument om UDDI van de lijst aanbevolen standaarden te verwijderen heeft het Bureau Forum Standaardisatie aangevoerd dat het idee was dat er een wereldwijd netwerk zou ontstaan van Web Services, een soort World Wide Web maar dan voor applicaties, maar dit nooit werkelijkheid is geworden. Hoewel UDDI nog door OASIS wordt beheerd, wordt de standaard weinig gebruikt. Voor REST APIs van de overheid bestaat inmiddels het register [developer.overheid.nl](#). Daarnaast schrijft [DigiKoppeling](#) voor hoe de overheid Web Services moet gebruiken. Geen van beiden maakt gebruik van UDDI. Als beheerder van DigiKoppeling ziet Logius geen bezwaar om UDDI niet meer aan te bevelen. Vanuit Logius Standaarden is vooral vraag naar API's en ebMS3. Beide hebben andere standaarden en methoden voor *discovery* van services en API's.

De experts zijn het hiermee eens. UDDI wordt in de praktijk niet gebruikt.

Conclusie: de experts adviseren UDDI **wel** te verwijderen van de lijst aanbevolen standaarden.

5 Aanvullende adviezen

Naar aanleiding van de gevoerde discussies met betrekking tot bovengenoemde standaarden, zijn een aantal andere standaarden en/of onderwerpen ter sprake gekomen. Hierover geven experts de volgende adviezen:

- aan belanghebbende partijen om binnen een jaar CalDAV aan te melden bij het Forum Standaardisatie voor het starten van een procedure om CalDAV te verplichten aan de overheid ('pas toe of leg uit'-verplichting). Dit, omdat CalDAV de enige open standaard is waarmee kalenderinformatie gedeeld kan worden en grote aanbieders op dit vlak steeds meer macht krijgen met eigen *proprietary* standaarden;

- aan belanghebbende partijen om binnen een jaar IMAP aan te melden bij het Forum Standaardisatie voor het starten van een procedure om IMAP te verplichten aan de overheid ('pas toe of leg uit'-verplichting), omdat IMAP de enige open standaard is voor synchronisatie van e-mail. Zeker nu grote marktpartijen steeds meer mailverkeer afhandelen is het van belang dat een open standaard verplicht wordt;
- aan het Forum Standaardisatie om binnen een jaar te onderzoeken of het basiscriterium "de standaard moet toepasbaar zijn op elektronische gegevensuitwisseling tussen en met (semi-)overheidsorganisaties" niet ruimer moet worden geïnterpreteerd of worden herzien, zodat de aanbeveling of verplichting van open standaarden ook van toepassing wordt op leveranciers, voor zover zij als intermediair gegevensuitwisseling tussen en met deze organisaties faciliteren. Software-as-a-service-dienstverlening zorgt steeds vaker dat gegevensuitwisseling tussen organisaties via een (cloud van een) leverancier loopt. Juist in de context van toenemende marktconcentratie en leveranciersafhankelijkheid, ingebakken in de architectuur van diensten, zijn open standaarden belangrijk. Aanleiding voor dit advies (van een expert) is de constatering van een expert dat de nauwe interpretatie van het basiscriterium herhaaldelijk als argument werd gebruikt voor het niet meer aanbevelen van de besproken standaarden;
(naschrift 22 december 2023: dit advies uit de expertgroep is abusievelijk niet overgenomen in de publicatie van het expertadvies van 29 november 2023)
- aan het Bureau van het Forum Standaardisatie om binnen een jaar het functioneel toepassingsgebied van WebDAV en FTP te onderzoeken op mogelijk overlap en indien nodig het functioneel toepassingsgebied te herformuleren (via een procedure indien de aard van de herformulering daarom vraagt);
- aan het Bureau van het Forum Standaardisatie om binnen een jaar het functioneel toepassingsgebied van SIP en WebRTC te onderzoeken op mogelijk overlap en indien nodig het functioneel toepassingsgebied te herformuleren (via een procedure indien de aard van de herformulering daarom vraagt);
- aan het Bureau Forum Standaardisatie om binnen zes maanden bij alle standaarden op de lijst open standaarden waar een referentie naar HTTP is opgenomen, deze te vervangen voor HTTPS.